

SOIDENSUOJELUTYÖRYHMÄN KOKOUS 6/2015

YM027:00/2012

MUISTIO

- Kokousaika:** Tiistai 18.8.2015 klo 12.00 – 14.45
- Kokouspaikka:** Ympäristöministeriö, Aleksanterinkatu 7, Helsinki, neuvotteluhuone Kuha; YM virtuaalihuone 2
- Paikalla:** Aulikki Alanen, YM, puheenjohtaja
Marja Kokkonen, MMM
Satu Sundberg, YM
Satu Kalpio, MH (etänä)
Kaisu Aapala, SYKE, sihteeri
Matti Seppälä, Suomen metsäkeskus
Janne Kotiaho, JY
Leena Rinkineva-Kantola, EPO ELY (etänä)
Ismo Karhu, PPL (etänä)
Tommi Siivonen, MTK
Risto Sulkava, SLL

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Aulikki Alanen avasi kokouksen klo 12.00.

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Käytiin läpi ja hyväksyttiin edellisen kokouksen (1.6.2015) muistio.

3. Ajankohtaisia asioita

Alueellista työtä koordinoineen Olli Aution työsuhde on päättynyt. Puheenjohtaja kiitti Aution työpanoksesta.

Maanomistajakyselyn tuloksia on jatkotyöstetty Keski-Suomen ELY:ssä.

Paikkatietotarkasteluna on selvitetty suojelumyönteisyyden (vastaaja myönteinen / kielteinen / ei osaa sanoa / ei vastausta) jakautumista kohteittain. Tuloksia voidaan hyödyntää mm. kohteiden toteutusta ja keinoja pohdittaessa. Varsinais-Suomen, Etelä-Savon ja Hämeen ELYt eivät osallistuneet tarkasteluun. Yhteenvetotietoa tarkastelusta tulee työryhmälle syyskuussa.

Mediassa on ollut hiljainen kesä soidensuojeluun liittyvässä uutisoinnissa. Pohjois-Karjalan ja Hämeen ELYt tiedottivat alueidensa maanomistajakyselyn tuloksista ja yksi näkökulma kirjoitus ilmestyi Kaakkois-Suomessa (liite 1).

Marja Kokkonen kertoi Metsähallituksen jatkotoimeksiannon tilanteesta. Toimeksiannon deadline oli 15.8.. Valtaosaa kohteista on ehdotettu perustettavaksi Metsähallituksen omalla päätöksellä. Kokonaispinta-ala laskee työryhmän ehdotuksessa olleesta 30 000 hehtaarista. Metsähallituksen hallitus käsitteli esitystä elokuussa, mutta ei hyväksynyt sitä. Hallitus pyysi esitykselle perusteluja ja täsmennyksiä sekä ehdotukset kartalla. Kuivatusselvityskohteista, joita on 600 ha, tulee myös esitys. Toimeksiannon uusi deadline on 28.8.

Alanen totesi, että uuden ympäristöministerin linjaus soidensuojelun täydennykseen ei ole vielä tiedossa, mutta aiheesta on sovittu palaveri 31.8.

Matti Seppälä tiedusteli voidaanko metsäkeskukselle luovuttaa kohdetietoja? Alanen totesi, että ympäristöministeriön kanta on, että tietoja voi luovuttaa vasta kun ehdotus on valmis. Keskusteltiin kuitenkin siitä, että olisi tarpeen saada tietoon kohteet, joilla jo on tai on vireillä, Metson ympäristötukikohteita tai luonnonhoitohankkeita. Alanen lupasi kysyä asiaa vielä uudestaan. Todettiin, että jos kohderajauksia voidaan luovuttaa metsäkeskukselle, sieltä saadaan tiedot soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteilla olevista tai vireillä olevista ympäristötukikohteista ja luonnonhoitohankkeista työryhmän käyttöön, jotta ne voidaan ottaa huomioon kohteiden toteutuskeinoja selvitetäessä.

Valtionmaiden suojelun perustamissäädöksistä Pohjois-Pohjanmaalla ja Itä-Lapissa on meneillään lausuntokierros ympäristöministeriössä (YM tiedote 24.6.2015, lausunnon dl 31.8.2015).

Ympäristöministeriön uusi Turvetuotannon ympäristönsuojeluohje on ilmestynyt ([linkki http://hdl.handle.net/10138/155221](http://hdl.handle.net/10138/155221)).

Ympäristöministeriön Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa -opas on painossa.

4. Alatyöryhmän muistio

Alatyöryhmän muistion luonnosta käytiin läpi ja kommentoitiin yhteiskokouksessa 1.6. Kokouksen jälkeen työryhmäläisillä oli vielä mahdollisuus lähettää kirjallisia kommentteja muistioon 5.6. saakka. Alatyöryhmän lopullinen muistio tuli työryhmälle 9.6.2015 sähköpostitse.

Puheenjohtajan johdolla käytiin läpi soidensuojelutyöryhmän työn tilannetta, hallitusohjelman tiedossa olevia vaikutuksia sekä käytettävissä olevia toteutuskeinoja alatyöryhmän muistion pohjalta.

- Hallitusohjelma 2015 - 2019 leikkaa luonnonsuojelun toteutuksen määrärahoja niin paljon, että luonnonsuojelulain mukaista luonnonsuojeluohjelmaa, joka pitäisi toteuttaa lain mukaan neljän vuoden kuluessa, ei käytännössä voida tässä tilanteessa toteuttaa.
 - Käydyssä keskustelussa todettiin mm. että tässä rahatilanteessa toteutus painottuu aluksi valtionmaiden suojeluun; yksityismaiden kohteet pitäisi hoitaa myös kuntoon sekä etelässä että pohjoisessa, jotta ei jäisi ”harmaita alueita”.
- Erityistoimet soidensuojelussa 2015

- Valtion soiden suojele: 6 000 ha eteläisiä soita (5000 ha suojelualueina, 1 000 ha MH:n päätöksellä); loput noin 30 000 ha arvosoita jatkovalmistelussa elokuun loppuun (MH)
- Yksityisomistuksessa olevien puustoisten arvosoiden suojeluneuvotteluja aloitettu ELY-keskuksissa, osana METSO-ohjelmaa, YM:n ohjeistamana
 - Toteutunut keväällä yht. noin 12 suoaluetta (n 120 ha)
 - Metso –kriteerit täyttävistä soidensuojeluehdotuksen yksityismaiden kohteista tehdään määrällinen arvio mahdollisimman pian
- Yhtiöiden valittujen eteläisten suokokonaisuuksien suojeluneuvotteluja käynnistetty YM:n kanssa
 - UPM/ensimmäiset kaupat tehty, Tornator/kauppoja viimeistellään, VAPO/kohteita valitaan
- Soidensuojelutyöryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi
 - Aktiivisia, vähittäisiä suojelutoimia esitetään yksilöidylle yksityismaiden soille vain Etelä-Suomessa (10 eteläisimmän ELYn alueella) valtion määräraha-kehityksen ja henkilöresurssien puitteissa
 - Valtion maiden suojelua esitetään koko maahan, valituille kohteille, MH:n esityksen pohjalta kehitettynä työryhmän ehdotuksena
 - Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin kohteet esitetään koostetietona; ei maankäytön rajoituksia, ei aktiivitoimia
 - Kuivatuskohteista mukaan valtion alueet, muiden kohteiden tiedot jäävät hallinnon käyttöön muita suojelukeinoja ja neuvotteluja varten
 - Käydyssä keskustelussa tuotiin esiin mm. että
 - Pohjoisen toteutettaviin valtionmaiden kohteisiin liittyy yksityismaita, joiden omistajille ei ole vielä tiedotettu asiasta, joten tähän on tarpeen etsiä ratkaisu jo etukäteen.
 - Valtionmaiden lakisääteisesti toteutettaviin kohteisiin liittyvien yksityismaiden toteutumista vapaaehtoisin kaupoin pidettiin tärkeänä. Todettiin, että siihen tarvitaan aktiivista tiedotusta ja markkinointia.
 - Maakuntakaavoitus on yksi tärkeä keino kohteiden toteutuksessa.
 - Vapaaehtoista suojelua toteutetaan määräraha-kehityksen puitteissa myös muilla kuin Metso-kriteerit täyttävillä soilla.
- Suojelukeinot
 - Pääkeinona luonnonsuojelualueiden perustaminen (METSO ja ei-METSO –kohteina) YSA tai valtion suojelualueina
 - Suorilla neuvotteluilla ja markkinoinnilla ELYistä ne muutaman omistajan suot, joista myönteisiä riittävä osa
 - Työryhmän pitäisi priorisoida ja ryhmittää Etelä-Suomen kohteita mm. niiden luonnonarvojen ja niiden mahdollisten uhkien perusteella. Näin saataisiin myös jonkinlainen arvio siitä kuinka paljon kohteita eri ryhmissä on.
 - Määräaikaiset (20 v) suojelusopimukset tietyille soille sopivia
 - Useiden omistajien alueilla keskeistä alueellinen yhteistyö eri toimijoiden ja maanomistajien kesken
 - Hankeusjakotoimitukset
 - Yhteismetsät
 - Omistussuhteiltaan pirstoutuneimmat kohteet, missä suhtautuminen suojeluun myös kriittinen / vaihteleva
 - Monen omistajan kohteiden toteutuksen pilotointi pitäisi saada käyntiin.

- Käydyssä keskustelussa todettiin mm.
 - Kannattaa pitää määräaikainen suojelu mukana yhtenä keinona, vaikka sen kannattavuutta epäiltiin ja se lisää työmäärää toteuttajaorganisaatioissa. Se voi kuitenkin laskea kynnystä pysyvään suojeluratkaisuun. Kaikille kohteille, esim. sellaisille joissa ennallistettavaa, se ei kuitenkaan sovi.
 - Suojeluehdotuksen toteutumisesta on tarpeen seurata säännöllisin välein.

Yleiskeskustelussa alatyöryhmän keinomuistioon liittyen todettiin, mm.:

- Kestävän metsätalouden rahoituslain mahdollistamat toimet kannattaa pitää mukana yhtenä keinona, vaikka määrärahoja leikataankin. Kohdentaminen Metso-kriteereillä, joten toimia kohdennetaan puustoisiin soihin. Erityisesti kohteisiin, joihin kohdistuu muutosuhkaa (metsänkäyttöilmoitus tehty). Vähäpuustoisia kohteita ei enää rahoiteta, koska metsätalous ei uhkaa niitä.
- Uhkien huomioiminen priorisoinnissa – kaikista infrahankkeista ei välttämättä saada tietoa etukäteen.
- Eri toimijoiden vastuut, oikeudet ja velvollisuudet liittyen ehdotuksen kohteisiin pitää kirjoittaa auki mahdollisimman selkeästi.
- **Työryhmän jatkotyön pohjaksi kannatettiin niitä toteutuskeinoja, joita alatyöryhmäkin ehdotti – luonnonsuojelulain mukaiset suojelukeinot, kestävän metsätalouden rahoituslain mahdollistamat toimet, hankeusjakotoimitukset, yhteismetsät, luonnonhoitohankkeet ja paikallinen yhteistyö.**

5. Työryhmän loppuraportti

Loppuraportin sisällysluettelo, kirjoitusvastuut, tekstien tilanne ja ehdotus käsittelyaikataulusta oli lähetetty työryhmän jäsenille kokouskutsun mukana. Luvut 2, 3, 4 ja 5 pyritään päivittämään elokuun loppuun mennessä, minkä jälkeen ne lähetetään työryhmäläisille kommentoitavaksi ennen työryhmän 8.9. olevaa kokousta.

Luvut 6 ja 7 pyritään saamaan luonnosvaiheeseen syyskuun alkuun mennessä. Myös lukujen 8 ja 9 tekstit päivitetään syyskuun alkuun mennessä.

Luvun 10 merkitys on korostunut, kun tilanne on muuttunut. Luvun 10 olemassa oleviin teksteihin toivotaan vastuuhenkilöiltä päivityksiä mahdollisimman pian.

Työryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi (loppuraportti) lähtee lausunnolle. Ehdotuksen luovutuspäivämäärä tai lopullinen muoto ei vielä ole tiedossa.

6. Syksyn toimintasuunnitelma

Syksyn aikataulu oli lähetetty työryhmän jäsenille kokouskutsun mukana. Määrällisesti suurin osa raportista pyritään saamaan kommentointikierrokselle elokuun lopussa.

Syyskuun ensimmäisessä kokouksessa käsitellään mm. Metsähallituksen ehdotusta, maanomistajakyselyn jatkokäsittelyn tuloksia, raportin tekstejä (luvut 2,3,4, 5 ja 10) sekä alustavia tekstiluonnoksia (luvut 6,7,8 ja 9).

Loppuseminaarin ajankohdaksi sovittiin alustavasti maanantai 16.11.2015 (SYKE, Auditorio, Helsinki, etäyhteys mahdollinen).

Soidensuojelutyöryhmän ehdotuksesta ei tehdä määrämuotoista SOVAa, mutta tarkoitus on kuitenkin tehdä ympäristöarviointi. Alanen on sopinut asiasta Mikael Hildénin (SYKE) kanssa.

7. Muut asiat

Ei muita asioita.

8. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään tiistaina 8.9.2015 klo 10.00 – 15.00, Ympäristöministeriö, neuvotteluhuone Kuha, Aleksanterinkatu 7, Helsinki.

21.9. 2015, klo 10.00 - 15.00, YM, Neuvotteluhuone Kuha, Aleksanterinkatu 7

30.9. 2015, klo 10.00 - 15.00, YM, Neuvotteluhuone Lohi, Aleksanterinkatu 7 - HUOM!
kokous siirretty!

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.45.

LIITTEET:

Liite 1 Mediakooste soidensuojelu uutisoinnista kesältä 2015